

FÖR ETT TRYGGT OCH HÅLLBART VÄSBY!

**Väsbyvänsterns kommunalpolitiska
program 2023-26**

Innehåll

1. DET SKA GÅ BRA FÖR UNGDOMARNA I VÄSBY	4
SKOLA OCH FÖRSKOLA FÖR LIKA LIVSCHANS	4
KULTUR OCH FRITID FÖR DET GODA OCH AKTIVA LIVET	7
2. VÄSBY SAMARBETAR OCH HÅLLER IHOP	10
JÄMLIKHET SKAPAR SÄKERHET OCH TRYGGHET	10
JÄMSTÄLLDHET – HANDLING NU!	12
MÅNGKULTUR OCH NATIONELLA MINORITETER	13
EGENMAKT - INOM INTEGRATION, ARBETSMARKNAD, SOCIALT ARBETE	14
FOLKHÄLSA	17
3. RÄTT TILL ARBETE OCH BOSTAD	19
ETT HÅLLBART ARBETSLIV	19
BOSTÄDER SOM VI HAR RÅD MED	20
4. KLIMATNÖDLÄGE, SAMHÄLLSBYGGE & TRAFIK	22
HÅLLBAR LIVSMILJÖ	22
VI BYGGER DEN TÄTA OCH HÅLLBARA STADEN	24
TRAFIK	25
5. VI TAR HAND OM VARANDRA	27
OMSORG ATT LITA PÅ	27
FUNKTIONSRÄTT	29
6. KOMMUNEN –GEMENSKAP FÖRE MARKNAD	30
VÄNSTERNS VALFRIHET	30
KOMMUNENS EKONOMI OCH ORGANISATION	32

www.vasbyvanstern.se

Vänsterpartiet är ett socialistiskt och feministiskt parti på ekologisk grund. Vi är en del av arbetarrörelsen och kvinnorörelsen, internationellt och i Sverige. Partiets politik och verksamhet bestäms av vårt mål: att förverkliga ett samhälle grundat på demokrati, jämlikhet och solidaritet, ett samhälle befriat från klass-, köns- och etniskt förtryck, ett rättvist och ekologiskt hållbart samhälle där kvinnor och män bygger sin egen framtid i frihet och samverkan.

Vi vill öka varje människas möjlighet att forma sina egna liv. Gemensamma lösningar för att ge alla rätt till utbildning, vård, omsorg, bostad och kultur ger de bästa förutsättningarna för var och ens fria utveckling. Därför är den kommunala verksamheten så viktig. I det här programmet beskriver Väsbyvänstern vad vi vill åstadkomma i kommunalpolitiken.

Väsbyvänstern vill ha **en fördelning som ökar jämlikheten** och utjämnar klassklyftor, motverkar segregation och som främjar jämställdhet. Det är den kompass vi använder när vi tar ställning i alla kommunala frågor. Vi vill bidra till att göra Sverige till världens mest jämlika land. Jämlikhet bygger ett säkert och tryggt Väsby.

Kommunen behöver mer resurser. Omsorgen om en allt äldre befolkning kräver större insatser. De lågavlönade kvinnodominerade yrkena måste få högre löner och bättre arbetsförhållanden. Ett växande Väsby behöver bygga skolor och förskolor. Vänsterpartiet sätter därför vår gemensamma välfärd före privat konsumtionsökning. Genom ökade statsbidrag och höjd kommunalskatt bygger vi ett starkt Upplands Väsby.

Klimatkrisen måste mötas nu. Samhället ska byggas hållbart och klimatsmart. Vi tänker globalt och handlar lokalt för att framtida generationer ska ha ett bra Väsby att växa upp och leva i.

Unga vuxna behöver bostäder. Det bli allt svårare att skaffa ett tryggt och värdigt vuxenliv. Av de som har jobb är allt fler hänvisade till otrygga anställningar med dåliga arbetsvillkor. Bristen på hyreslägenheter och studentbostäder gör att många unga vuxna tvingas bo kvar hemma. Vi prioriterar därför insatser för utbildning, trygga jobb och fler bostäder.

Marknadisering och vinstjakt hör inte hemma i kommunen. De borgerliga partiernas marknadsexperiment med skolan och andra delar av välfärden har misslyckat. Det ökar ojämlikheten, kostar pengar och är ineffektivt. Det behövs ett nytt styre i kommunen. Vänsterpartiet vill samverka med andra partier för ett maktskifte och ny inriktning på kommunpolitiken. Med din röst på Vänsterpartiet kommer tyngdpunkten i samarbetet ligga till vänster.

Tre perspektiv, en helhet, välj Vänsterpartiet. Vi är

Det gröna arbetarpartiet

Det röda miljöpartiet

Drivande för jämställdhet

1. DET SKA GÅ BRA FÖR UNGDOMARNA I VÄSBY

Upplands Väsby har en ung befolkning. Här ska vara goda uppväxtvillkor. Det vi satsar på barn och unga nu leder till ett gott samhälle i morgon. VäsbyVänstern prioriterar resurser till förskola och skola och jobbar för att det ska finnas fritids- och kulturaktiviteter som passar alla barn och unga. Det är viktigt att kommunen har resurser nog att ge hjälp till de barn som far illa och att det ska finnas en handlingsplan för att motverka barnfattigdom. FN:s barnkonvention som är en del av svensk lag ska styra de beslut som fattas genom att sätta barns rättigheter främst. Det är viktigt att barn och unga får vara med och påverka de frågor som handlar om dem. Att utveckla fler former för barn och unga att påverka beslut rörande till exempel skola, fritidsgårdar och andra verksamheter där de tillbringar stora delar av sin tid är en viktig uppgift. Vänsterpartiet vill att den kommunala rösträttsåldern sänks till 16 år.

SKOLA OCH FÖRSKOLA FÖR LIKA LIVSCHANS

VÅRA MÅL

Förskola och skola ska ge våra barn kunskaper, färdigheter och värderingar. Trygghet, nyfikenhet och lust att lära ska prägla verksamheterna. Förskolan och skolan är centrala för att utjämna klasskillnader. Skolan ska kompensera för att barn har olika förutsättningar hemifrån. Att se till att alla barn lyckas i skolan är den enskilt viktigaste insatsen för att förebygga att ungdomar hamnar i kriminalitet. Vi vill ha en sammanhållen och likvärdig skola som baserar sig på närhetsprincipen. Alla skolor ska ha bra kvalitet så att föräldrar slipper bekymra sig om att välja skola åt sina barn för att få en bra utbildning.

Marknadsskolan som experiment måste upphöra. Den svenska skolan har en rad systemfel som behöver åtgärdas på nationell nivå. Sverige är unikt i världen som tillåter aktiebolag driva skolor och göra vinstuttag. Friskolereformen, det fria skolvalet och kommunaliseringen av skolan har sammantaget lett till en kris i skolan. Marknadsskolan sorterar och segregerar och försvårar den demokratiska styrningen av utbildningen. Systemet motverkar grundtanken i kollag och läroplaner att alla barn ska ha rätt till en bra utbildning. Skolor ska inte ha privata vinstintressen som drivkraft. Skolor i ideell regi som drivs utan vinstintresse och med en pedagogisk idé eller annan profilering kan vara komplement till kommunala skolor.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

Allt för många unga uppnår inte de grundläggande målen i skolan. 20 % av Väsby's unga får inte behörighet att söka till gymnasiet. Detta är mycket allvarligt. För att lyckas med att ta alla barn i mål behövs det betydligt större resurser som ges till de elever som behöver det mest. Klasserna är idag för stora, lärartätheten för liten och det sparas ofta in på den elevvårdande personalen. Det går ut över de elever som har störst behov av stöd i skolan. Extra viktigt är det att barn med behov av särskilt stöd får

den hjälp dom har rätt till genom tidiga insatser, och att resurser aktivt styrs till skolor där behoven är som störst.

Väsby växer snabbt. Det har lett till att utbyggnaden av skolor och förskolor ligger efter. Det är för trångt i klassrummen och elevgrupperna är för stora. VäsbyVänstern jobbar för att fler skolor och förskolor byggs och planeras in på ett tidigt stadium när nya bostadsområden planeras. Kommunen måste ta täten i samhällsinvesteringar, som skolor och förskolor, och inte överlåta det till privata aktörer. Se till att den planerade skolan på Smedsgärdet byggs som. Nästa steg ska sedan vara att förnya Runbyskolan och Breddensskolan.

Förskola och skola ska ta tillvara och utveckla alla barns unika tillgångar och personligheter. Skolan behöver ha en medveten pedagogik när det gäller att förmedla normer och värderingar som frigör, inte minst ur ett genusperspektiv. Det är viktigt att miljön i skolan inte förstärker traditionella normer som finns för pojkar och flickor och som riskerar att begränsa barnens fria utveckling.

- **Öka andelen förskolor i kommunal drift.** Idag är 75 % av förskolorna i privat regi. Nya förskolor som tillkommer ska vara i kommunal regi för att öka den kommunala andelen till en rimlig nivå.
- **Fler pedagoger i förskolan.** Öka antalet förskolelärare/barnskötare per barngrupp i förskolan. Det ger också förutsättning för att minska barngruppernas storlek.
- **Fler män i förskolan.** Svårigheterna att rekrytera utbildad personal är idag ett stort problem. Vi vill rikta insatser till pojkar för att väcka intresset för att bli förskollärare.
- **Slå vakt om barnomsorg på obekvämt arbetstid.** För föräldrar som arbetar på obekvämt arbetstid är det viktigt att det finns barnomsorg på tider de behöver det.
- **Styr resurser dit behoven är störst.** Mer resurser behöver tillföras skolan och fritidshemmen. Resurserna ska styras dit behoven är störst. Den så kallade sociala viktningen ska stärkas. Det innebär att mängden pengar skolorna får för varje elev inte är helt lika, utan baseras på socioekonomiska faktorer. Vi vill också öka tilläggsbidraget för barn med särskilda behov. Det är kommunen som har ansvaret för att alla elever har en plats i skolan och att allt fungerar. Det medför ibland extra kostnader. Vi vill att de pengarna ska kunna användas där de behövs utan att motsvarande resurser måste tillföras friskolor om de inte har samma behov. Förändra kommunens lokalhyressystem som skapar ojämlika förutsättningar för skolorna. Resurserna till undervisning ska vara lika oavsett vilka lokaler skolan har.
- **Lita på professionen.** Det är dags för politiken att börja lita på personalen och ge skolan arbetsro. Lärarnas arbetsvillkor måste förbättras. Medarbetarna är pressade av styrsystem som inspirerats av New Public Management och nedskärningar som lägger på fler arbetsuppgifter och tar bort stödfunktioner. Samtidigt har man minskat de andra personalgrupperna i skolan och nedvärderat behovet av deras kompetens.
- **Genusperspektiv höjer resultaten.** Driv på för jämställdhetspedagogik i förskola och skola. Pojkar som grupp presterar sämre än flickor som grupp. Hos vissa grupper av pojkar frodas en kultur av att skola och kunskap inte är så viktigt. Pojkar läser generellt sett mindre än flickor. Flickor och pojkar tvingas ofta in i stereotypa genusmönster där deras fulla potential inte kommer till sin rätt. Pojkars och flickors yrkesval är väldigt traditionella i Väsby. Det vill vi ändra på.

- **Trygg skolmiljö, fler vuxna.** Utveckla arbetet med likabehandlingsplaner. Planerna ska vara grunden för aktiva och konkreta åtgärder mot diskriminering och mobbning. Det behövs fler vuxna i skolan utöver lärare. Fritidsledare, kuratorer, vaktmästare, assistenter med flera som medvetet arbetar för att skapa en trygg skolmiljö för alla barn. Fördjupa det våldsförebyggande arbetet med metoder som "Mentorer för våldsprevention" MVP och feministiskt självförsvar.
- **Tidiga insatser för särskilt stöd och god psykisk hälsa.** Stärk elevhälsoarbetet med tidiga och systematiska insatser för att identifiera – och ge stöd - till elever med behov av särskilt stöd, exempelvis dyslexi och neuropsykiatriska funktionshinder Detta kan ske redan i förskolan. Alla elever ska garanteras det stöd de har rätt till för att uppnå kunskapsmålen. Elevvården rustas för att motverka psykisk ohälsa som ökar bland barn och ungdomar.
- **Skolbibliotek, läromedel och läsfrämjande.** Målet är att varje skola ska ha ett skolbibliotek med utbildad bibliotekarie. Det stödjer läsning och förmågan att kunna förhålla sig kritiskt till det ökande informationsflödet. Boken och skönlitteraturen ska ha en självklar plats i klassrummet och som en del av undervisningen. Det ska finnas god tillgång till läromedel i klassuppsättningar som är uppdaterade och relevanta.
- **Modersmålsundervisning.** All forskning visar att stöd till modersmålet främjar språkinläring och att även tillägna sig svenska språket. Aktiv två- och flerspråkighet är en stor tillgång för samhället. Därför behöver rätten till modersmålsundervisning stärkas, framförallt för att vara reell tillgänglighet för eleverna.
- **Lika tillgång till IT.** IT-kompetens är en central del av skolans uppdrag. Speciell uppmärksamhet ska ges åt att alla barn ska få tillgång till IT-baserade läromedel och kunskap utöver att passivt konsumera IT baserad information och media.
- **Introduktion för nyanlända.** Kommunen har bra program för introduktion av nyanlända. Tillse att programmet har resurser och följs. Undervisning av barn ska ske "från dag ett".Handledning som ser till varje barns behov är central liksom snabb intrappning i ordinarie skola, med relevant stöd, för att främja integration.
- **Goda matvanor och rörelse i skolan.** Många barn äter inte ordentlig frukost hemma. Vi vill ge skolor möjlighet att servera frukost. Det måltidspolitiska programmet ska genomföras med fler tillagningskök och trevligare matmiljöer. Uppmuntra lärmeteroder som ger mer rörelse för eleverna.
- **Fritidshemmen behöver mer resurser.** Idag är det generellt för många barn per vuxen i fritidshemmen. Innehållet i verksamheten behöver också utvecklas för att möta ökade krav på pedagogiskt innehåll. En god arbetsmiljö för personalen är avgörande för att garantera kvaliteten i fritidshemmen. Därför vill vi anställa fler fritidspedagoger och införa ett maxtak på antal barn och personal per avdelning. Barn till föräldralediga ska ha rätt till fritids på samma sätt som storasyskon i förskolan.

PRIORITERADE INSATSER I FÖRSKOLA OCH SKOLA

- **Alla i mål.** Ökat fokus och förstärkta insatser för att få alla barn att bli behöriga att söka till gymnasiet. Styr resurser dit behoven är störst, såväl till skolor med socioekonomiska utmaningar som till elever med särskilda behov. Alla skolor ska upprätta en handlingsplan för Alla i mål.
- **Öka personaltätheten i förskolan och skola.** Det är viktigt med fler pedagoger men även annan personal behövs.
- **Må bra i skolan – insatser för trygghet och för psykisk hälsa.** Öka insatserna för trygga skolmiljöer. Det behövs fler vuxna som finns i skolmiljön för att motverka mobbing och förebygga stök. Elevhälsan ska ha mer resurser för att motverka psykisk ohälsa. Orsaken till att barn blir "hemmasittare" ska utredas och åtgärdas skyndsamt.
- **Ändra normen, genuspedagogik i skolan.** Vi vill bryta upp stereotypa könsmonster och motverka traditionella könsbundna yrkesval. Genomför en kraftfull satsning på genuspedagogisk fortbildning för lärare genom att ett 5-årigt projekt "Ändra normen" startas.
- **Öka andelen förskolor och skolor i kommunal drift.** Vi vill att nya skolor och förskolor som skapas i första hand ska vara i kommunal drift.
- **VNG – ett brett gymnasium för alla ungdomar.** Väsby ungdomar ska ha breda alternativ att välja på hemmaplan. Nu saknas yrkesinriktade och estetiska program. Profilerar arbetssätt som tillvaratar mångkultur och flerspråkighet som en viktig resurs. Introduktionsprogrammet för nyanlända ska finnas i samma lokaler som VNG.

KULTUR OCH FRITID FÖR DET GODA OCH AKTIVA LIVET

VÅRA MÅL

Goda möjligheter för kulturliv och fritid är centrala för att leva ett gott och rikt liv. Det har stor betydelse för livskvalité, folkhälsa och att kommunen ska vara en attraktiv plats att verka i. Kommunens insatser ska fokusera på att främja det egna skapandet och de egna fritidsaktiviteterna före en mer passiv kultur- och fritidskonsumtion. Stödet till ideella kultur- och idrottsföreningar ska vara frikostig och främja jämställdhet och mångfald. Utbyggda kultur- och fritidsmöjligheter är också ett led i omställning till ett hållbart samhälle. Kraven på omställning till hållbar utveckling gör att den materiella konsumtionen och resandet måste minska till förmån för tjänster och aktiviteter i närsamhället. Principen om politiken på armlängds avstånd från kulturlivets innehåll ska på förekommen anledning bevakas.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

- **Öppen ungdomsverksamhet.** Väsbyalliansen har kraftigt skurit ned på ungdomsenheten som har hand om fritidsgårdar, ungdomshus och brottsförebyggande arbete bland ungdomar. De verksamheter som finns kvar går på känna när resurserna inte räcker till för de allt större behoven. Vi vill ha ett nytt ungdomshus för gruppen 16-20 år, en femte fritidsgård i Östra kommundelarna, en fortsatt utveckling av "mobila ungdomsenheten" samt mer resurser för det brottsförebyggande arbetet bland ungdomar.
- **Messingen.** Vårt fina multihus ska fortsatt utvecklas till ett nav för utbildning, kultur, bildning och trygghet. Det nya trygghetscentret kompletteras med medborgarkontor och aktiviteter där möten över generations- och andra gränser sker.
- **Bibliotek och folkbildning.** Värna folkbiblioteket och ge stöd till studieförbund. Utveckla bibliotekets uppsökande verksamhet med exempelvis bokbuss, boken kommer och utlåning på institutioner. Biblioteket ska stödja och inspirera skolbibliotek och läsfrämjande insatser i samarbete med föreningar. Pröva om biblioteket på Messingen, som nu är ett provisorium, kan ges en permanent plats på Gamla kulturhustomten när den ska nybebyggas.
- **Kulturskola.** Fortsätt satsningen på att utveckla en kulturskola (Musik, teater, konst och nycirkus), gärna i samverkan med folkbildning och Väsby konsthall. På sikt ska skolan vara avgiftsfri.
- **Väsby friluftsområde – Sättra, Kairo, Runby.** Utveckla till ett sammanhållet friluftsområde. Förbättra tillgängligheten till och informationen om de fina natur- kultur- och fritidsområdena genom en försiktig och samordnad utbyggnad av stigar, spår, motionsanläggningar och café-möjligheter.
- **Idrottsanläggningar** behovet av idrottsanläggningar ökar när Väsby växer. Investeringar i nya anläggningar ska planeras långsiktig och som en integrerad del i all stadsbyggnad. Vilundaparken är snart fullbyggd, därför behövs ett andra idrottscentrum skapas. Vi stöder planerna på ett sådant andra centrum i Runby, med ny idrottshall för gymnastik, 11-mannaplan för fotboll, entréanläggning till friluftsområdet mm. I Vilundaparken vill vi ha en ny entrédel vid ishallen som ger en värdig ingång och ersätter alla provisorier och baracker som nu präglar omgivningen.
- **Jämställd fritid.** Killar och tjejer ska uppmuntras att bryta könstraditionella fritidsvanor. Det är viktigt att stödformerna analyseras ur ett jämställdhetsperspektiv. Exempelvis ska anläggningar för ridsport ges likvärdigt stöd som anläggningar för ishockey.
- **Föreningsstödet** ska i första hand gå till ungdomsverksamhet, motions- och breddidrott. Stöd idrottsföreningar som aktivt motverkar för tidig specialisering och låter alla delta lika mycket.
- **Spontanidrott.** Underhåll de små bostadsnära idrottsanläggningarna, enkla bollplaner, basketkorgar, motionsslingor och gräsytor för spontanidrott. Planera in sådant i varje nybyggt område och i samband med att bostadsområden rustas upp.
- **Samverkan med idrottsråd.** Utveckla kommunens samverkan med idrottsrörelsen genom att starta ett formaliserat idrottsråd. Ge rådet inflytande över hur idrottsanläggningar sköts och vilka insatser inom idrotten som ska prioriteras.
- **Kostnadsfri bussfritidslinje.** Barn och ungdomars fritidsaktiviteter alstrar mycket trafik när föräldrar skjutsar. Vi vill skapa bättre bussförbindelser, gärna en bussfritidslinje, liknande närtrafiken vinklinje, till

och från Sättra gård, med stopp vid Vilundaparken, Friskis & Svettis, Bollstanäs IP och andra större fritidsanläggningar.

- **Kulturmiljö.** Väsby:s rika fornlämningar, varierade kulturlandskap och nyare kulturmiljöer ska vårdas och göras tillgängliga för en bredare allmänhet. Det behövs ett sammanhållet kulturmiljöprogram som används i samhällsplaneringen. Hembygdsföreningen ska vara en viktig samarbetspart i detta.
- **Lokaler för föreningsverksamhet** ska ha låga hyrestaxor så att de utnyttjas mycket och ger ett stöd till civilsamhället. Utveckla samutnyttjande och tillgänglighet av till exempelvis skollokaler som står tomma under kvällstid.
- **Pensionärernas fritid.** Stöd ska ges till pensionärsorganisationer både i form av ekonomiska bidrag och förmånlig tillgång till lokaler. Vi vill utveckla verksamheterna i Messingen, Stora Vilunda, Villa Karlsro, och Rubinen till en sammanhållen resurs för såväl pensionärsorganisationerna som pensionärerna i allmänhet.
- **Kulturliv för vuxna** stödjer kommunen främst genom samverkan med civilsamhällets kulturföreningar. Vi är speciellt stolta över Väsby konsthall. Förutsättningarna för konsthallen att verka ska tryggas i samband med omdaning av Optimusområdet.
- **Muslimskt kulturcentrum.** Vi vill att alla trossamfund likabehandlas i kommunen. Det är dags att även muslimer får en värdig mötesplats i Upplands Väsby. Kommunen ska inte ges stöd till religiösa organisationer, men kan underlätta och hjälpa till att hitta lokaler och mark vid planarbete.

PRIORITERADE INSATSER FÖR KULTUR OCH FRITID

- **Stärk den öppna ungdomsverksamheten.** Vi vill ha ett nytt ungdomshus för gruppen 16-20 år, en femte fritidsgård i Östra kommundelarna, en fortsatt utveckling av "mobila ungdomsenheten" samt mer resurser för det brottsförebyggande arbetet bland ungdomar
- **Jämlik fritid.** Utveckla fritidsbanken och se över taxor och avgifter på kulturskola, bad och andra fritidsarrangemang så att alla barn och ungdomar ska ha råd att ha en aktiv fritid. Främja föreningar som gör aktiva insatser för att alla ska ha möjlighet att delta oavsett föräldrars ekonomiska förutsättningar.
- **Kulturgaranti.** Kulturen är livsviktig fastän den, förutom biblioteket, inte är lagstadgad kommunal verksamhet. Avsett därför 2% av budgeten till kulturen –bibliotek, kulturskolan, folkbildning, Gunnes gård och allmänskulturen.
- **Utveckla Gunnes gård** med ett besökscentrum och ett uppdrag att levandegöra hela det vikingatida arvet i Upplands Väsby. Detta kan vara en utmärkt verksamhet att bygga upp ett arbetsintegrerat socialt företag kring.
- **Investera i idrottsanläggningar när Väsby växer.** Investeringsmedlen ska vara tillräckliga för att skapa ny entré till ishallen, utveckla Väsby friluftsområde och skapa ett andra idrottscentrum i Runby med ny gymnastikhall och 11-mannaplan som nav.

2. VÄSBY SAMARBETAR OCH HÅLLER IHOP

Jämlika samhällen fungerar bäst, det visar social forskning. Jämställda samhällen där kvinnor och män samverkar på lika villkor skapar förutsättningar att lösa många samhällsproblem. Starka sociala nätverk i civilsamhället ger trygghet och samhällsanda. Tolerans och öppenhet är en framgångsfaktor för innovation, tillväxt och samhällen som de flesta tycker är bra att leva i. Demokrati där människor känner sig delaktiga är grunden för ett samhälle som ska hålla ihop. Allt detta sammanfattas i begreppet social hållbarhet. Väsbyvänstern vill stärka arbetet för social hållbarhet.

JÄMLIKHET SKAPAR SÄKERHET OCH TRYGGHET

VÅRA MÅL

Brott och våld i samhället ska självklart bekämpas. En ska kunna röra sig fritt och säkert på offentliga platser, inte utsättas för våld i när relationer, få sin cykel stulen vid stationen eller sitt hem hemsökt av tjuvar. Organiserad brottslighet med droghandel som huvudsaklig grund får inte bita sig fast och främja "kriminella ungdomsgång" för sina syften. Trygghet är det som subjektivt upplevs. Trygghet byggs genom täta sociala nätverk i ett starkt civilsamhälle med föreningar, organisationer och annat som skapar gemenskap. Vi vill ha ett samhälle som håller samman och samarbetar. Brott, våld och otrygghet har bland annat sina rötter i socioekonomiska klyftor, social utsatthet och destruktiva våldsbejakande subkulturer, framförallt hos vissa grupper av män. Genom att utjämna klyftor kan vi också skapa trygghet.

Det behövs en kombination av omedelbara brottsbekämpande och brottsförebyggande åtgärder och de mer långsiktiga socialt förebyggande insatserna. Vi vill ha fler poliser med lokal närvaro och kännedom om Väsby samtidigt som vi bygger de hållbara sociala skyddsnäten och nätverken. En skola där alla lyckas och kommer i mål är den viktigaste brottsförebyggande insatsen.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

Upplands Väsby upplevs som otryggt. Det tar vi på allvar, även om brottsstatistiken inte gör att vi avviker från andra kommuner runt Stockholm. Den lokala polisiära närvaron behöver bli bättre. Det kan kommunen tyvärr inte besluta om direkt.

- **Sociala skyddsnät.** Det ska finnas täta sociala skyddsnät kring barn- och ungdomar. Skola och fritidsliv ska erbjuda bra och trygga aktiviteter och miljöer. Vi ska ha fritidsgårdar och fältarbetare som samarbetar tätt. De sociala myndigheterna ska ha resurser för att kunna arbeta med de ungdomar som är mest utsatta eller som hamnat i kriminalitet. Väsbyvänstern prioriterar dessa förebyggande insatser.
- **Samverkan med alla goda krafter.** Vi har ett starkt civilsamhälle som samverkar för att skapa trygghet – föreningsliv, nattvandrare, grannstödsbilen är exempel. Kommunen gör mycket men stödet kan bli mer systematiskt. Kommunen samverkar med polis, bostadsbolag och lokala föreningar i bostadsområden med trygghetsavtal och medborgarlöften. Vi vill fortsätta och ytterligare utveckla arbetet.

- **Förebygg brott.** Kommunen kan komplettera polisens direkta brottsförebyggande arbete med att anlita väktare, ordningsvakter och sätta upp bevakningskameror. Sådana åtgärder ska vara noga avvägda och sakligt underbyggda utifrån forskningsrön och självklart följa det som är juridiskt tillåtet (övervakningskameror). Kostnaderna behöver också vägas mot den förväntade nyttan. Vi är mycket kritiska till politiker som bjuder över varandra i kortsiktiga lösningar och "hårdare tag" som inte har något stöd i forskning och beprövad erfarenhet.

- **Unga som begår grova brott.** De fåtal unga, framförallt pojkar, som finns i kriminella gäng, eller dess närhet, och begår grova brott är ett allvarligt samhällsproblem. Det viktigaste kommunen kan göra är att bidra till att stoppa nyrekryteringen till dessa miljöer genom generella välfärdspolitik och riktad sociala insatser. På riksplanet verkar Vänsterpartiet för viss skärp lagstiftning om påföljder för exempelvis vapenbrott, grova våldsbrott och narkotikasmuggling. Generella straffökningar är dock ingen lösning av problemen.

- **Våld mot kvinnor.** Mäns våld mot kvinnor finns i alla samhällsklasser och miljöer. Det sker ofta bortom offentligheten i hemmet, och måste förstås som en speciell form av våld. Det handlar om att upprätthålla över- och underordning i nära relation. Insatserna från kommunen för att bekämpa detta våld måste därför vara välgrundade och specifika. Det förekommer också våld i nära relationer som utövas av kvinnor mot män, det ska också benämnas och uppmärksammas i proportion till mäns våld mot kvinnor i nära relationer.

PRIORITERADE INSATSER FÖR SÄKERHET OCH TRYGGHET

- **Stoppa nyrekryteringen till kriminalitet.** Arbeta långsiktigt och brett med de brottsförebyggande insatserna som ska vara baserad på forskning och beprövad erfarenhet – inte på tillfälliga utspel av politiker som vill vinna kortsiktiga poänger.

- **Alla i mål i skolan.** Den enskilt viktigaste faktorn för att motverka kriminalitet är att se till att unga lyckas i skolan. Ca 20 % av barnen i Väsby klarar inte målen i grundskolan. Majoriteten av dessa är pojkar, ofta med någon form av funktionsvariation eller språkligt tillkortakommande. Med en stor och systematisk insats i skolan för att få alla i mål kan unga män i riskgruppen för kriminalitet minska väsentligt.

- **Stärk fältarbetarnas** bemanning så att de kan ha närvaro ute varje helg.

- **Ungdomsverksamhet.** Förstärk den öppna ungdomsverksamheten, med fritidsgårdar, ungdomshus och med en femte fritidsgård i de östra kommundelarna.

- **Män och våld.** Benämn våld och brott som i huvudsak ett problem med destruktiva mansnormer. I storleksordningen 95% av våldet utövas av män mot andra män eller av män mot kvinnor. Arbeta normkritiskt och normförändrande med detta i skolor och föreningar. Ge stöd till projekt och organisationer där män tar ansvar för att förändra destruktiva mansnormer.

- **Mäns våld mot kvinnor.** Stärk ytterligare socialtjänstens resurser för att stödja våldsutsatta kvinnor och arbeta förebyggande. Samarbeta med och ge stort stöd till ideella kvinnojourer.

JÄMSTÄLLDHET – HANDLING NU!

VÅRA MÅL

Väsbyvånstern vill att varje individ ska kunna utvecklas i frihet efter sina förutsättningar oavsett könstillhörighet. Vi vill bryta könsmaktsordningen – att kvinnor som grupp är systematiskt underordnade män som grupp. Den betydelse vi lägger i det sociala könet – genus – ska inte styra normer och vilken roll du tilldelas i samhället. Vi vill sätta stopp för sexuella trakasserier och könsrelaterat våld.

En bra kommunal omsorg av barn och gamla är avgörande för kvinnors möjlighet att arbeta och få ekonomisk självständighet. Av kommunens anställda är en majoritet kvinnor. Tyvärr är arbetsförhållandena sådana att kvinnor i offentlig sektor tenderar att ha de största ohälsotalen på grund av sämre arbetsmiljö. Det behövs en satsning på att höja lönerna i kvinnodominerade yrken och organisera verksamheterna för ökad delaktighet. Omsorgsarbetet – såväl det avlönade som det oavlönade – måste fördelas jämnare mellan könen. Det är av avgörande betydelse för jämställdheten att män tar ökat ansvar för omsorgen av barn, gamla och sjuka.

Barnomsorg och skola är centrala för att bryta ojämställda mönster och förtryckande attityder mellan könen. Vuxna ska vara förebilder och uppmuntra och stödja unga killar och tjejer att bli fria från könsförtryck och begränsande normer. Åtgärder för att öka all personals medvetenhet i jämställdhetsfrågor och inspirera till aktiv förändring ska genomföras.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÅNSTERN

Sverige är fortfarande ett ojämställt land. På vissa områden – politisk representation, familjepolitik och möjligheten för kvinnor att förvärvsarbeta - har stora framsteg gjorts. Vänsterpartiet har varit pådrivande i detta arbete och Sverige ligger i framkant vid en internationell jämförelse. Men mycket återstår att förändra

Mäns arbete belönas rikligare än kvinnors. Män äger fler maktpositioner än kvinnor. Kvinnor förväntas utföra en större andel oavlönat omsorgsarbete än män. Mäns våld mot kvinnor är vanligare än de flesta vill föreställa sig.

Flickors psykiska ohälsa ökar. Prestationskrav och utseendefixering skapar tryck som många unga i känsliga åldrar har svårt att värja sig emot. Sexuella trakasserier och sexistisk jargong bidrar till att göra skolmiljöerna otrygga för framförallt tjejer, men självklart också för killar som inte ställer upp på dessa värderingar.

Förskola och skola bidrar till att reproducera traditionella yrkesval. En mycket liten andel pojkar väljer omsorgsyrken och en mycket liten andel tjejer väljer tekniska yrken. Det får konsekvenser på arbetsmarknaden med exempelvis sned könsfördelning bland personal som arbetar med barn- och ungdom. Pojkar får sämre studieresultat än tjejer. Negativa killjargonger frodas där en tror sig kunna fixa livet utan att plugga. Killar tillåts också många gånger vara utåtagerande på ett osunt sätt.

Vänsterpartiet är ett feministiskt parti. Det innebär att alla politikområden präglas av ett jämställdhetsperspektiv. Merparten av våra förslag för jämställdhet finns därför under varje avsnitt i detta program.

PRIORITERADE INSATSER FÖR JÄMSTÄLLDHET

- **Jämställdhetsintegrering.** All kommunal verksamhet ska vara jämställd och genomlysas ur ett genusperspektiv. Jämställdhet är ofta också en del av lösningen på många problem som kommunen behöver lösa. Vi vill stärka kommunens ledning av jämställdhetsintegreringen. Väsbyalliansen rustade ner – vi vill rusta upp.
- **Jämställdhetsstöd.** Ge ökat stöd till föreningar och andra organisationer i civilsamhället som arbetar för jämställdhet och förändrade genusnormer. Exempelvis, Kvinnojouren Mivida, Väsby tjejjour, Akillesjouren, Föreningen Män och projektet mentorer för våldsprevention.
- **HBTQ.** Kommunal service ska utformas så att den är neutral till, och stöder, olika familje- och samlevnadsformer. Fortbildning av personal i alla verksamheter kring norm- och bemötandefrågor.

MÅNGKULTUR OCH NATIONELLA MINORITETER

VÅRA MÅL

Upplands Väsby ska vara ett öppet och inkluderande samhälle. Människor med olika bakgrund har byggt och skapat det Väsby vi har idag. I början av seklet invandrade arbetare från hela Sverige till industrierna. På femtiotalet och framåt kom finnar för att arbeta på Löwet och Marabou. Väsby har varit och är en fristad för flyktingar som kunnat starta ett nytt liv här. Vi har ett av Sveriges mest globaliserade näringsliv helt beroende av det expansiva och öppna samhälle som Arlandaregionen och Storstockholm är.

Mångkultur är en förutsättning, och stor tillgång, för det Väsby vi känner idag. Politiken ska på alla sätt bejaka och understödja utvecklingen av mångfaldens Väsby. Alla försök att dela upp oss i vi och dom, olika etniska grupper som ska hållas åtskilda, kulturer som påstås inte kunna finnas sida vid sida ska tillbakavisas. Vi hävdar mänskliga rättigheter och att människor i grunden är lika i sina strävanden efter att förverkliga sig själv och leva goda liv i samverkan med andra.

Sveriges nationella minoriteter har ett särskilt skydd. Den stora andelen sverigefinnar i Väsby gör att vi är ett finskt förvaltningsområde där rätt till information på finska samt språklig och kulturell utveckling ska tryggas av kommunen. Kommunen ska även slå vakt om den romska minoritetens rättigheter.

Migration är en realitet i världen. Upplands Väsby ska ta sin lilla del av ansvar att ta emot utsatta människor och hjälpa till en bättre framtid. Vi möter världen med öppna hjärtan.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

- **Diskriminering.** Lagstiftningen mot diskriminering ska efterföljas och omsättas i konkreta åtgärder. Alla människors lika värde är för oss inga tomma slagord. Diskriminering ska aktivt motverkas, vare sig det sker på grund av klass, kön, etnisk tillhörighet, sexuell läggning, funktionsvariation eller ålder.
- **Mångfald, flerspråkighet och kulturkompetens i kommunen.** Alla chefer ska ha kompetens för att bygga arbetsplatser med mångfald. Speciellt viktigt är vi får chefer med bredare bakgrund än nu. Alla kontor ska ha mångfaldsplaner.
- **Nationella minoriteter.** Kommunen är ett finskt förvaltarshipsområde pga sin stora finska minoritet. Vi ska fortsätta vara en föregångskommun för etnisk och språklig mångfald inom skola och omsorg. Det behövs egna kommunala initiativ till flerspråkiga verksamheter, som den finskspråkiga avdelningen på Hedvigsgården samt samverkan med civilsamhället och den Sverigefinska skolan.
- **Modersmålsundervisning** är viktig för att främja flerspråkighet och identitet. Resurser till och organisation av undervisningen behöver förbättras. Genom stärkt modersmålsundervisning förbättras också svenskan. Två- eller flerspråkig kompetens är självklart en stor fördel när handel och rörlighet över nationsgränserna kraftigt tilltar.

EGENMAKT - INOM INTEGRATION, ARBETSMARKNAD, SOCIALT ARBETE

VÅRA MÅL

Kommunen ska ha ett aktivt och sammanhållet arbete för stärka personer som av olika anledningar står långt från arbetsmarknaden eller har sociala problem. Hjälptill självhjälpt (empowerment¹) ska vara ledordet. Vi behöver avlägsna oss från förmyndar- och omhändertagandekulturer i det sociala arbetet. Det gäller speciellt i fråga om nyanlända och integration. Individens styrkor och specifika stödbehov ska stå i fokus.

Insatser ska ske med respekt för människors integritet och präglas av helhetssyn. För att fungera fullt ut i samhället måste basala behov som bostad, hälsa, ekonomisk basstrygghet och individuella resurser finnas. Förväntningar och krav ska vara tydliga och formas från humanistisk grundsyn. Olika myndigheters – försäkringskassan, arbetsförmedling, sjukvården, kommunen etc - insatser behöver samordnas.

Individ- och familjeomsorg ska präglas av tidiga insatser och systematisk samverkan med förskola och skola för att upptäcka och arbeta med sociala problem som i sin förlängning riskerar leda till social utslagning.

¹ Empowerment handlar om teorier, metoder och förhållningssätt i socialt arbete som avser att stärka och mobilisera socialt utsatta individers och grupper egna resurser för att förändra sin livssituation.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

Vi ser ökade klyftor i samhället. Nyanlända, lågutbildade, personer med funktionsnedsättning och människor med hälso- och sociala problem riskerar att marginaliseras och komma allt längre bort från arbetsmarknad och egen försörjning. När detta pågår länge och permanentas som tillstånd riskerar vi att en del grupper odlar främlingskap och ställer sig utanför samhället. Samtidigt har vi brist på arbetskraft i många yrken. Våra nyanlända är en tillgång som ska tas till vara. Integrationsinsatser ska ske utifrån insikten att nyanlända är en mycket skiftande grupp i fråga om utbildning, kompetens- och yrkesbakgrund. Vi måste bättre se varje individ och utgå ifrån varje människas förmåga.

- **Arbetsnära utbildning.** Arbetslösheten idag är till stora delar ett matchningsproblem. De arbetssökande ska ha individuellt anpassade utvecklingsplaner där möjligheterna till kompetenshöjning, språkutveckling och livslångt lärande ska vara goda. Yrkesutbildning i samarbete med lokala företag och arbetsmarknadens parter ska utvecklas.
- **Kommunal arbetsförmedling.** Arbetsförmedlingens framtida uppgifter och lokala roll är oklar. Det mesta pekar mot att kommunen behöver ta ett större ansvar. Vi motsätter oss privatisering och marknadisering även inom detta område, vilket starka krafter verkar för. Vi vill skapa en lokal kommunal arbetsförmedling som är beredd att träda in som aktör när staten/arbetsförmedlingen minskar sin lokala närvaro. Det förutsätter statlig finansiering i någon form.
- **Stöd sociala företag.** Arbetsintegrerade sociala företag är en företagsform som har visat goda resultat för att nå personer långt från arbetsmarknaden. Sådana företag anställer, handleder och utvecklar personer utifrån sociala ambitioner, samtidigt som företaget är kommersiellt bärkraftigt. Ofta i nära samverkan med kommun och arbetsförmedling.
- **En arbetsmarknad med plats för funktionsvariation.** Det behövs ytterligare insatser för att möjliggöra för personer med funktionsvariation att fullt ut delta i arbetslivet. Fysiska hinder och fördomar ska undanröjas.
- **Näringsliv med stöd för socialt ansvarstagande.** Med ekonomiskt stöd från arbetsmarknadsinsatser, handledningshjälp och aktiv matchning och tillvaratagande av goda exempel kan näringslivet ta ett större socialt ansvar. Väsby promotion kan vara en viktig plattform för ett sådant arbete.
- **Samverkan mellan myndigheter.** Utveckla arbetet med samordningsförbund, där insatser från försäkringskassa, arbetsförmedling, region och kommun samordnas med individens behov i fokus.
- **Drogberoende.** Vård och stöd till personer med drogberoende och psykisk ohälsa ska samordnas med arbetsmarknadsinsatser. Det är viktigt med en helhetssyn med individens situation i fokus. Sociala insatser som t ex ”Bostad först” och boendestöd riskerar att bli verkningslösa om en inte har meningsfull koppling till arbetsliv och arbetsmarknadsinsatser blir verkningslösa om en har ett drogberoende och saknar bostad.

PRIORITERADE INSATSER INTEGRATION OCH ARBETSMARKNAD

- **Ta tillvara på nyanlända som resurs.** Kommunen gör ett gott jobb med att ta emot nyanlända. Fortsätt det goda arbetet med mottagningsenhet, introduktion och bostadsförsörjning. Den mer långsiktiga integrationen behöver stärkas med språkkompetens, vuxenutbildning och arbetsmarknadsåtgärder. Detta bör ske i samverkan med civilsamhälle, ideella organisationer, folkbildning, och näringsliv.
- **Satsa på vuxenutbildningen.** Utveckla möjligheterna till kompetensutveckling och yrkesutbildning samtidigt som en lär sig svenska. Utöka möjligheterna till vuxenutbildning för att stödja det livslånga lärandet, omställning i arbetslivet och integration av nyanlända. Återskapa en kommunal basorganisation för Komvux i samarbete med folkbildningens organisationer.
- **Kommunal arbetsförmedling.** Ta över uppgifter från arbetsförmedlingen och medföljande statlig finansiering. Fokusera kommunens arbetsmarknadsinsatser på de som står längst ifrån arbetsmarknaden. Samordna insatser som exempelvis Workcenter, Etableringslyftet och Väsby växlar upp i den nya organisationen. Tänk nytt och kreativt. Starta pilotprojekt kring arbetsintegrerade sociala företag och stöd till företag som tar socialt ansvar.
- **Bostad en social förutsättning** Kommunen gör mycket framförallt i samarbete med Väsbyhem för att få fram lägenheter och utslusningsboenden. Genom exempelvis "Bostad först"², skyddat boende för våldsutsatta kvinnor och introduktionslägenheter för nyanlända kan avgörande insatser ske för att ge individer en bas att stå på. Förverkliga kommunens bostadsförsörjningsplan med insatser för att få fram lägenheter i en fungerande boendekedja. Utveckla samverkan med fler bostadsföretag än Väsbyhem.

² Bostad först är ett kommunalt program där personer med drogproblem i kombination med långvarig bostadslöshet, får bostad och stöd utan att vara helt drogfria som ett led i att ta sig ur sitt beroende.

FOLKHÄLSA

VÅRA MÅL

En god hälsa är för individen avgörande för att kunna leva ett gott liv. En mängd sjukdomar, krämpor och funktionsnedsättningar kan vi inte göra något åt annat än bota, lindra och hantera konsekvenserna av. Det hör till livets realiteter. Med en god vård och omsorg får vi alla hjälp när det behövs. Samtidigt kan vi göra mycket som förbättrar hälsan. Motion, matvanor, rökning, alkohol och droger är viktiga och välkända saker som påverkar. Forskningen visar också att faktorer som känsla av delaktighet i samhällslivet, villkor i arbetslivet, jämställdhet mellan män och kvinnor samt uppväxtförhållanden för barn och unga är minst lika viktiga. Hälsa bestäms alltså inte bara av individuella faktorer och livsstilsval.

Jämlikhet är helt avgörande för en god folkhälsa. Läget för folkhälsan speglar hur hela samhället mår. När välfärd, trygghet och inflytande kommer alla till del förbättras också folkhälsan. Omvänt, när samhällen dras isär och klyftor ökar så ökar också folkhälsoproblemen. Folkhälsan har mycket starka samband med socioekonomiska faktorer. Folkhälsa som begrepp fångar in just detta. Att individens hälsa och välmående starkt påverkas av hur hela samhället fungerar och vilken position man har. Folkhälsoarbete ska bedrivas brett, långsiktigt och med framförallt främjande och förebyggande medel.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

Folkhälsan i Upplands Väsby är generellt sett god. Det visar kommunens folkhälsorapport från 2017. Men det finns utmaningar. Segregation mellan olika områden är stor och vi har områden där folkhälsoproblem är påtagliga. Vi ser en negativ utveckling av karies bland treåringar. Signaler om ökad psykisk ohälsa bland unga måste tas på allvar. Den upplevda otryggheten bland befolkningen i stort ökar. Övervikt och fetma ökar och vi är fetare än genomsnittet i länet. Väsbyalliansen har tyvärr gett folkhälsoarbetet lägre prioritet. Det har reducerats till en del av Kultur- och fritidsnämndens ansvarsområde. Det är feltänkt och ett bakslag för arbetet.

- **Primärvården är eftersatt.** Primärvården är viktig för folkhälsan, för att förebygga sjukdomar och att avlasta akutsjukvården. Det behövs avsevärt större resurser för att öka tillgänglighet. I avsaknad av närakut i Väsby vill vi ha en jouröppen vårdcentral driven av regionen i centrala Väsby.
- **Systematiskt folkhälsoarbete.** Kommunen ska ha ett utökat förebyggande och systematiskt folkhälsoarbete. Med utgångspunkt i forskning och den lokala folkhälsorapporten ska handlingsplaner tas fram som omfattar alla kommunens verksamheter. Kommunens insatser ska följas upp och prioriteras så att de når de grupper som är mest utsatta för sviktande folkhälsa. För detta behövs ett folkhälsoråd och en tjänsteperson med särskilt uppdrag på kommunledningsnivå.
- **ANDTS.** Arbetet för att förhindra och minska missbruk av Alkohol, Narkotika, Doping, Tobak och Spel ska ha goda resurser.
- **Samverkan med civilsamhällets** olika organisationer är extra viktigt för att nå framgång i folkhälsoarbetet. Stöd till idrottsföreningar är sedan länge etablerat. Möjligheten att ge stöd till nya

aktörer som arbetar uppsökande och med nya arbetsformer ska utökas. Samarbete med pensionärsorganisationerna för förebyggande insatser bland äldre ska utvecklas.

- **Kön och hälsa.** Vår tids stora och växande hälsoproblem med utbrändhet drabbar kvinnor mer än män. Medvetenheten om hälsans koppling till genus ska öka genom fortbildning till personal och information. Exempelvis hur vissa manlighetsnormer starkt bidrar till ohälsa och att flickors och pojkers psykiska ohälsa ofta tar sig skilda uttryck.

PRIORITERADE INSATSER FÖR FOLKHÄLSA

- **Elevhälsan ska stärkas** med ökade resurser till skolsköterskor, skolläkare och kuratorer.
- **Psykisk hälsa.** Genomför insatser för att stödja ungas psykiska hälsa. Exempelvis stöd till tjejour, program för att förhindra självmord och förbättrat samarbete mellan elevhälsa, ungdomsmottagning och BUP. Ungdomspsykiatri ska stärkas och göras mer enhetlig med "en väg in" och ökade resurser.
- **Tillgänglig primärvård-** Vi kräver en jouröppen vårdcentral med god tillgänglighet driven av regionen.
- **Mat och motion.** Fortsatt arbete i skolorna för att lägga grunden till goda matvanor och motion. Det måltidspolitiska programmet ska fullföljas som bland annat syftar till att ha högre kvalitet på maten med tillagning nära de som äter.
- **Droger.** Bekämpa drogmissbruk genom socialt inriktade förebyggande åtgärder och en restriktiv drogpolitik, exempelvis ökad kontroll av hur krögare sköter sin utskänkning. Genomför särskilt riktade insatser till de grupper ungdomar som inte nås av skolans ordinarie ANDT-undervisning.

3. RÄTT TILL ARBETE OCH BOSTAD

Rätt till arbete och bostad är delar av FN:s deklaration om mänskliga rättigheter. Utan arbete och bostad är det svårt att ha ett bra liv i övrigt. Alla som kan arbeta ska ha möjlighet till ett arbete med goda arbetsförhållanden. Det ger oss försörjning, identitet, en känsla av att höra till och bidrar till samhällets välbefinnande. Ett starkt lokalt näringsliv i samverkan med offentlig sektor ger oss välbefinnande och trygghet. Vi stöder insatser för entreprenörskap, företagande och lokal näringslivsutveckling. Vi verkar också för fler företag inom ideell sektor som framförallt har sociala mål samt för ekonomiska kooperativ.

ETT HÅLLBART ARBETSLIV

VÅRA MÅL

Arbetslivet måste bli mer mänskligt. Det ska vara schyssta arbetsvillkor och meningsfulla arbetsuppgifter. Det ska finnas tid att leva vid sidan av arbetet. En ska kunna arbeta ett helt arbetsliv utan att bli utbränd och utsliten. Det är dags att på allvar arbeta för arbetstidsförkortning.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

Arbetsmarknaden delas allt mer upp i ett A- och B-lag. De som har jobb arbetar alldeles för hårt. Samtidigt står många helt utanför i öppen arbetslöshet eller befinner sig i olika "åtgärder". Många arbetar i tillfälliga och otrygga arbeten på den gråa och svarta arbetsmarknaden. Kommunen kan inte ensam lösa dessa problem, men som stor arbetsgivare kan mycket göras i arbetsorganisation och främjande av socialt företagande. Fackföreningar är en viktig faktor för att skapa goda arbetsvillkor och inte minst för att stävja den svarta arbetsmarknaden och rensa bort oseriösa arbetsköpare.

- **För en expansiv ekonomisk politik** som ger fler jobb. I vården och omsorgen behövs fler anställda. I skolan behövs fler vuxna. Små och medelstora företag gynnas av ökad efterfrågan på hemmamarknaden. En vänstermajoritet i riksdagen är en förutsättning för en sådan inriktning på politiken.
- **Kommunen ska vara ett föredöme och ta tåten för attraktiva arbetsvillkor.** Öka personaltätheten och utveckla modern arbetsorganisation i kommunala verksamheter inom vård, omsorg, skola och förskola. Det gör den kommunala verksamheten attraktiv och ökar kvalitén i tjänsterna till medborgarna. Det påverkar även andra ideella och privata aktörer som finansieras med skattemedel. Tidigare nedskärningar har skapat en ökad arbetsbörda som gett försämrad arbetsmiljö, ökad sjukfrånvaro samt minskad tillgång och sämre kvalitet för medborgarna. Därför vill vi satsa resurser på personalen i dessa verksamheter, för att de ska få bättre arbetssituation.
- **Fackliga rättigheter.** En stark fackföreningsrörelse är avgörande för att skapa ett hållbart arbetsliv med hälsosam arbetsmiljö och schyssta villkor. Vi slår vakt om den svenska modellen för lönebildning. Den kommunala organisationen ska vara ett föredöme. Utbildning kring fackliga rättigheter ska vara lika självklara som utbildning i entreprenörskap i skola och integration av nyanlända.

- **Schyssta villkor vid upphandling i kommunen.** Genom samverkan med facken ska kommunen säkerställa att all upphandling ställer krav på anbudsgivaren genom kollektivavtal eller kollektivavtalsliknande villkor. Så bidrar kommunen till att trygga arbetsvillkoren, förbättra arbetsmiljön samt motverkar arbetsgivare som konkurrerar genom att utnyttja sina medarbetare på arbetsmarknaden.
- **Uppmuntra småföretagandet och mångfald av företagsformer** i kommunen genom stöd till Väsby Promotion och andra företagarnätverk. Vi vill prioritera stöd till arbetskooperativ, ekonomiska föreningar och andra former av företagande som framförallt har sociala mål samt återinvesterar sin vinst i verksamheten.
- **Sommarjobb.** Vi vill se en fortsatt kommunal satsning på sommarjobb åt ungdomar.

PRIORITERADE INSATSER FÖR ETT HÅLLBART ARBETSLIV

- **Högre lön i kvinnodominerade yrken.** Prioritera lönehöjningar i de kvinnodominerade låglönejobben i kommunen. Lönerna måste höjas mer än genomsnittet. Detta kan ske med riktade statliga bidrag till kommunerna såsom Vänsterpartiet föreslår i riksdagen.
- **Omsorgslyft.** Förbättra arbetsvillkor inom omsorgsyrken som finansieras av kommunen. Heltid ska vara norm, deltid en möjlighet. Delade turer får inte förekomma. Utveckla arbetsorganisation och schemaläggning där de anställda kan påverka sina arbetstider på ett mer flexibelt sätt. Arbeta med chefsutveckling och för att lära av "bästa praktiken" runt om i landet som skapar en modern arbetsorganisation där tillit till de anställda är ledstjärnan.
- **Arbetstidsförkortning** Starta ett pilotprojekt med arbetstidsförkortning – 30 timmars arbetsvecka - i en kommunal verksamhet inom omsorgen. Bygg på erfarenheterna från liknande framgångsrika projekt i andra kommuner.
- **Allmän visstidsanställning.** Arbeta för att avskaffa allmän visstidsanställning som anställningsform i kommunen. Minska kraftigt andelen timanställda. Upplands Väsby hör till kommuner med högst andel timanställda i Stockholms län.

BOSTÄDER SOM VI HAR RÅD MED

VÅRA MÅL

Vi vill dämpa den starkt överhettade bostadsmarknaden genom att bygga en högre andel hyresrätter. En ska inte behöva ha ett flermiljonkapital eller ta stora lån för att komma in på bostadsmarknaden. Priserna måste pressas genom att främja konkurrens och släppa in mindre byggföretag, genom smarta lösningar och genom återupprättande av en statlig bostadspolitik som ger rättvis finansiering av olika boendeformer. Väsbyvänstern driver på för att förverkliga kommunens bostadsplaner. Med Väsbyhem som starkt kommunalt bostadsbolag och ett utvecklat samarbete med aktörerna på byggmarknaden kan vi bygga 4 000 nya lägenheter de kommande tio åren.

Vi vill ha fler boendeformer som stärker gemenskap och social sammanhållning. Det medför trygghet i vardagen att känna sina grannar. Grannsamverkan minskar brott och främjar att en hjälper varandra med enklare behov. Den sociala gemenskapen ger livskvalité och skapar grund för ett starkt civilsamhälle. Ökad gemenskap i boendet möjliggör också sambruk av prylar och utrymmen som används sällan och därmed minskad miljöpåverkan på grund av konsumtion. Vi ser gärna att boendeformer utvecklas där man inte behöver ha egen bil, exempelvis med bilpool kopplat till boendet.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

Stockholmsregionen och Upplands Väsby växer kraftigt. Samtidigt är bostadsbristen ett stort problem, unga vuxna kan inte flytta hemifrån, företag har svårt att rekrytera arbetskraft och integrationen av nyanlända försvåras. Marknadskrafterna förmår inte lösa problemet. Det har under flera decennier byggts för lite och för dyrt. Det är bra att bostadsbyggandet kommit igång, men det är alldeles för dyrt i nyproduktion. Därför behövs en aktiv statlig, regional och kommunal politik som driver på och som på alla plan stödjer en social bostadspolitik som pressar priser, ger goda förutsättningar för hyresrätten och upprätthåller en jämn och hög byggtakt.

- **Gemenskap.** Ta till vara på erfarenheterna från Bo85 där boendegemenskap stod i fokus. Exempelvis flerfamiljsvillor, generationsboenden och grannskapsgårdar. Tänk kreativt kring ungdoms-, student- och introduktionsboenden där något enklare lägenheter kan kompletteras med gemensamma utrymmen.
- **Kollektivhus och bygggemenskaper.** Ge uppdrag till Väsbyhem att bygga minst ett kollektivhus i ett flerfamiljshus med hyresrätter och att utveckla upplåtelseformen kooperativ hyresrätt. Kooperativ hyresrätt är en "mellanform" mellan hyresrätt och bostadsrätt. De boende samverkar och styr sitt boende i en förening, men lägenheterna kan inte säljas och köpas till marknadspriser. Skapa fler seniorboenden med gemenskap och omsorg där växande och varierande omsorgsbehov hos de boende kan mötas på ett flexibelt sätt. Pröva bygggemenskaper som alternativ form av byggherre där de tilltänkta i boendet styr byggprocessen tillsammans med kommunen.

PRIORITERADE INSATSER FÖR RÄTTEN TILL BOSTAD

- **En stark allmännytta.** Använd och stärk Väsbyhem för att bygga hyresrätter i hög och jämn takt.
- **Starta ett projekt för att pressa priserna** i nyproducerade lägenheter. Rikspolitiken behöver skapa andra spelregler på bostadsmarknaden. Lokalt ska vi starta ett projekt kommun/ Väsbyhem med uttalat syfte att pressa priserna vid nyproduktion så långt som möjligt. Anknýt till projekt som bygger enkelt men bra med inriktning på ungdomar och studenter.
- **Utveckla hyresrätten som alternativ** med fler former för socialt och ekologiskt hållbara boenden som främjar gemenskap.
- **Sociala hyreskontrakt.** Kommunen ska ha god tillgång till lägenheter för att stödja rehabilitering, skyddat boende och andra sociala ändamål. Redan i dag tar Väsbyhem ett stort socialt ansvar i uthyrningen av sina lägenheter. Liknande samarbeten ska utvecklas med privata hyresvärdar.

4. KLIMATNÖDLÄGE, SAMHÄLLSBYGGGE & TRAFIK

Väsbyvånstern tänker globalt och handlar lokalt för att avvärja klimatkrisen och skapa en hållbar livsmiljö. Det behövs mycket stora omställningar. Förbrukning av fossila bränslen och andra ändliga naturresurser måste minska drastiskt. Vår livsstil ska styras om från materiell konsumtion. Vi behöver tillväxt av omsorg, tjänster och kultur. För Vänsterpartiet är det en självklarhet att omställningen måste ske på ett solidariskt sätt - de fattigaste i världen måste få utrymme att ta sig ur fattigdom. Det är de rika och medelklassen i Sverige som behöver minska sin materiella konsumtion. Detta perspektiv gör oss till det röda miljöpartiet.

HÅLLBAR LIVSMILJÖ

VÅRA MÅL

Upplands Väsby ska växa från en förort till en attraktiv småstad och centralort i norra Storstockholm. Vi stöder det pågående arbetet med att ge Väsby ett sammanhållet stadscentrum med service, boende och arbetsplatser nära varandra där resor minimeras. Väsby ska bli en stad där merparten av resorna sker per fots, med cykel eller kollektivtrafik. Kommunen ska underlätta för medborgarna att välja en hållbar livsstil genom att t ex främja konsumentupplysning, kollektivtrafik, återvinning, gemensamma lösningar för boendet, bilkooperativ, närproducerad mat, Fair Trade-diplomering mm. Väsby's naturnära läge ska värnas som en viktig tillgång. Naturvården ska stärkas. Speciellt viktigt är att skydda tätortsnära grönområden i) som binder ihop regionens naturliv (Järvakilen och Rösjökilen). Utöka skyddet för de mest värdefulla områdena med naturreservat. Öka tillgängligheten genom varsam utbyggnad av friluftsområden, stigar och förbättrad information.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÅNSTERN

- **Fossilfritt.** Satsa på att spara energi och på förnyelsebara energikällor. Pågående arbete att energieffektivisera kommunens lokaler och ha en koldioxidneutral bilpark ska fortsätta. Kommunen ska vara en aktör för att skapa en infrastruktur för bilar med alternativa bränslen och för bilpooler.
- **Maten** på förskolor, skolor och äldreboenden ska så långt som möjligt vara närproducerad, Krav-märkt och lagad på råvaror. Fortsätt arbetet med det måltidspolitiska programmet och att skapa lokala tillagningskök. Öka andelen vegetarisk mat och fasa ut det röda köttet som är mest klimatpåverkande.
- **Naturvården ska stärkas.** Upplands Väsby har riksintressanta naturområden att skydda från storstadens expansion. Avsätt fler skyddade områden med hjälp av planbestämmelser och naturreservat. Närmast på tur att bli naturreservat är Bergaskogen. Natur- och kulturlandskapet i Kairo/Sättra och Runsahalvön ska ges ökat skydd i samarbete med markägarna.
- **Stadsodling och kolonilotter** ska främjas. Det är viktigt såväl för människors hälsa och välmående som för den lokala grönmiljön och biologisk mångfald. Genom att vid nybyggnationer planera in stadsodlingar,

kolonilotter, bikupor och liknande går det att skapa grönytekomplement även inom tätbevuxna områden som samverkar och harmoniserar med större stadsparksområden.

- **Giftfritt.** Skärp arbetet för att skapa giftfria miljöer. Prioritera miljöer där barn vistas. I Väsby har vi ett speciellt problem i form av PCB i Oxundasjön. Saneringen är ett mycket stort projekt som måste ske med stöd av staten.

- **Miljöbäst kommun.** Från att vara en av de miljöbästa kommunerna har vi gradvis halkat ned på ranking. Miljöledning och insatser som dragits ned av Väsbyalliansen behöver återigen stärkas. Kommunen ska vara "miljöbäst" inom alla områden. För att få full trovärdighet måste dock samhällsplanering och naturvård ske med miljömässig hållbarhet i fokus.

- **Klimatsmart byggande.** Vid nybyggnation är det viktigt att analysera hela byggprocessen och vilken påverkan den har på klimatet, till exempel genom att välja material där en har tagit hänsyn till utvinningen av råvaran, transportsträckan, framtida återvinningsmöjligheter och så vidare. Byggmaterial bör så långt som möjligt vara naturliga, till exempel genom att bygga trähus med gröna tak. Vi vill ha miljövänligare el- och uppvärmningskällor, såsom till exempel solceller..

- **Väsbyhem** ska ha ett tydligt miljöuppdrag vid nybyggande och förvaltning/förädling av bostadsbeståndet. Hänsyn ska tas till en byggnads miljöpåverkan under hela livscykeln.

PRIORITERADE INSATSER FÖR KLIMATET OCH BIOLOGISKT MÅNGFALD

- **Utlys klimatnödläge.** Det är dags att gå från ord till handling för klimatet. Genomför konkreta handlingsplaner för omställning. Utgå från en koldioxidbudget som sätter ramar utifrån vilka utsläpp som kan ske globalt nedbrutet nationellt, regionalt och lokalt.

- **Fossilfri kommun inom tio år.** Ställ krav på att alla fordon, inklusive arbetsfordon inom kommunens verksamhet och av kommunen finansierade verksamheter ska vara fossilfria. Minska bilanvändandet så att de som verkligen måste ha bilen prioriteras och får bättre framkomlighet. Styr med stadsplanering för mer gång, cykel och kollektivtrafik. Uppmuntra bilpooler.

- **Kommunen ska konsumera hållbart.** Skärp kraven i upphandling. Inför regler om återbruk i kommunens verksamheter.

- **Genomför den lokala naturskyddsföreningens program för naturvård och biologisk mångfald i Väsby.**

- **Underlätta återbruk , återvinning och delningsekonomi.** Skapa delnings- och återbrukscentraler i lätt tillgängliga i alla kommundelar. Fortsatt utbyggnad av återvinningscentraler och matavfallsinsamling. Stöd initiativ som främjar delningsekonomi.

- **Mobilitetslösningar i framkant.** Skapa stora och väl fungerande bilpooler som radikalt minskar behovet av egen bil. Sänk parkeringstalen i alla nyplanerade bostadsområden och bygg in mobilitetslösningar som ligger i framkant.

VI BYGGER DEN TÄTA OCH HÅLLBARA STADEN

VÅRA MÅL

Den kommunala samhällsplaneringen är ett viktigt redskap för att ställa om till en hållbar utveckling. Vi vill bygga en stad som stärker social sammanhållning och är ekologiskt hållbar. Det ska vara nära till service, arbete och fritidsaktiviteter så att många kan gå och cykla dit de ska. Det ska vara lätt att förse staden med kollektivtrafik. Det innebär att vi fortsatt vill bygga en tät stad i de centrala delarna. Vi vill inte ha nya stora villa- och radhusområden i perifera lägen som är svåra att förse med kollektivtrafik. Genom att bygga centralt utnyttjar vi också befintliga vägar och annan infrastruktur på ett effektivt sätt.

De sammanhängande grönområdena som sträcker sig in i bebyggelsen är viktiga för stockholmsregionens miljö, den biologiska mångfalden och det lokala friluftslivet. De kallas i plansammanhang för grönkilar och ska skyddas. Endast mindre småskalig komplettering till befintlig bebyggelse ska tillåtas. Nya gång och cykelförbindelser över E4:an mellan Carlslund och Vilunda och i Bredden behövs för att göra Väsby till en stad där det är lätt att cykla och gå mellan de olika stadsdelarna.

Vi vill ha en byggtakt på i genomsnitt 400 lägenheter per år. Kommunens planberedskap och förmåga att bygga ut service och infrastruktur anpassas till detta mål. Här nedan anger vi de större utbyggnadsområdena som Vänsterpartiet vill prioritera. I de östra delarna behöver bostadsbeståndet bli mer varierat. Det finns behov av flerfamiljshus för äldre som vill flytta från villor och radhus men bo kvar i sitt område och för ungdomar som ska flytta till sitt första boende. Detta kan ske genom mindre kompletteringsbyggnad. Vid varje nytt område som byggs ska självklart kommunal service i form av förskolor, skolor och äldreboenden planeras in redan från starten.

HÄR VILL VI BYGGA

Inom fem år. Håll i och fullfölj de stora projekten i Fyrklövern, Väsby entré och Optimusområdet. Påbörja omvandlingen av Skanskas arbetsområde vid Mälarvägen till ytterligare ett stort kollektivtrafikhärbostadsområde. Förtätning i Carlslund i nära dialog med de boende.

Påbörjat inom fem till tio år. Runbyskolan och "Runby U-et". En ny skola byggs och den stora tomten frigörs delvis till bostäder. Förtätning längs "U-et" Lövstavägen – Hemköp – Edsvägen – Runby torg. Förtäta i Smedby längs Ekebovägen, i övrigt en försiktig förtätning i Smedby, med bevarande av Smedbyskogen och Norra berget.

Påbörjat inom perioden 2032-2040. Löwenströmska gamla sjukhusområde. Stor potential i naturnära läge. För närvarande svårt att bebygga på grund av restriktioner för buller från Arlanda. Kan bli aktuellt om flyget hittar andra inflygningsätt och tekniska lösningar för mindre buller. Den täta bebyggelsen från centrala Väsby förlängs via Smedby och Älvsundadalen till Bredden. Möjlighet för stor exploatering och etablering av ett effektivt kollektivtrafikstråk. Frestavägen/Borgby staden. Ett möjligt läge för flerfamiljshus i de östra delarna för att skapa ökad mångfald i boendeformer. Utveckling i Älvsundadalen utifrån hänsyn till grundvattenreserv.

De storstilade planerna från fastighetsägarna i Bredden om bostads och centrumutbyggnad har flera grundläggande frågetecken inna vänsterpartiet kan prioritera projektet. Det gäller dagvattenhantering, kollektivtrafikförsörjning och buller.

HÄR VILL VI INTE BYGGA

I följande områden, där större bostadsprojekt tidvis lanserats, vill vi inte ha någon exploatering för bostäder annat än mycket småskaligt i anslutning till befintlig bebyggelse. Grönkilarna ska värnas liksom strävan att skapa en mycket tät stadsbebyggelse utan ytterligare stadsutglesning (urban sprawl). Runsa - Sättra – Kairo, Området runt Eds kyrka, Sydvästra delarna – Vällsta och Söderby Sydöstra delarna – Alby och Landsbygden öster om Fresta by.

Vid förtätning i de centrala delarna ska mycket stor hänsyn tas till bostadsnära grönområden. De är viktiga för barns lek och rekreation för alla som inte är bilburna eller på andra sätt har svårt att ta sig ut i naturen. Exempel på centralt belägna naturområden som ska bevaras är Norra berget/Smedbyskogen, Hasselskogen, Åsryggen vid Apotekskogen och Råbäckskogen.

STADSFÖRNYELSE – LJUST TRYGGT AKTIVT

När Väsby växer och vi bygger nytt är det samtidigt viktigt att vårda befintliga områden. Kommunen ska samverka med bostadsbolag, hyresgäster, civilsamhälle och polis för att skapa trevliga och trygga boendemiljöer. Det ska vara välskött, finnas lokal service och möjligheter till fritidsaktiviteter nära där en bor. Resurser ska avsättas och ses som sociala investeringar. I Smedby och Sigmaområdet genomförs nu delvis en sådan stadsförnyelse. Erfarenheterna från detta ska tas tillvara och tillämpas på fler områden, främst i de centrala delarna. Vi vill stärka de lokala mötesplatserna – nära kommersiell service och matställen, möteslokaler och torg - i Runby, Smedby och Sigma. I östra kommundelarna behöver mötesplatser tillskapas.

Arbeta för att bostadsnära grönområden byggas samman och utvecklas med aktiviteter för spontanidrott, lek, hundrastgårdar, grillplatser och nära friluftsliv.

TRAFIK

Ge hög prioritet åt att bygga ut cykelbanor och trygg cykelparkering vid stationen och andra stora målpunkter. Skapa ett cykelservicecenter vid stationen när Väsby entré byggs. Gärna i form av ett socialt företag med stöd från kommunen.

Kollektivtrafiken är regionens ansvar. Väsby har utmärkta pendeltågsförbindelser, medan turtätheten i busstrafiken måste förbättras.

När Väsby växer krävs på *lång sikt* insatser för vägtrafiken för att staden ska fungera. Vi stöder planerna på en ny Norra trafikplats vid E-4 och att Vallentunavägen moderniseras i befintligt läge. I Västra kommundelen bör Ladbrovägen förlängas efter den nya påfarten till Mälärvägen så att trafik leds intill

järnvägen till Älvsundavägen. Vi stöder planerna på att ge Älvsundavägen ny dragning genom Älvsundadalen och koppling till Breddens trafikplats. Med dessa insatser kan vägtrafik ledas runt bostadsområden och de centrala delarna. Men *under rådande klimatnödläge* anser vi inte att kommunen ytterligare ska driva på gentemot Trafikverket att de ska förverkligas eller att de prioriteras bland knappa medel i kommunens egen investeringsbudget.

Väsby's stora tillgång är det goda kommunikationsläget nära flyg, E-4 och järnväg. Det ger samtidigt tyvärr också stora bullerproblem. Kommunen ska fortsatt vara en mycket aktiv aktör för att inflygningarna från Arlanda ska ske med strängaste bullerskyddskrav. Det ska avsättas medel för att systematiskt bygga bullerplank och andra åtgärder som skyddar från buller från järnväg och större vägar.

PRIORITERADE INSATSER FÖR KLIMATSMART SAMHÄLLSBYGGE

- **Förbättra kollektivtrafiken.** Väsby entré med ett modernt resecentrum är en viktig del. SL måste komplettera detta med tätare busstrafik. Skapa en ny resursstarkt stomlinje för bussar i stråket som sammanbinder Väsby station – Väsby centrum – Vilundaparken – Smedby – Älvsundadalen – Bredden och ned till Rotebro station.
- **Gör Väsby till en cykelstad.** Cykelbanorna ska vara funktionella och trafiksäkra och samordnade i ett fungerande nät, där "missade länkar" byggs, och kopplas till grannkommunernas nät. Skapa kamerabevakade cykelparkeringar vid Väsby station.
- **Genomför med hög takt de stora stadsbyggnadsprojekten i centrala delarna** – Fyrklövern, Väsby entré med fortsättning i Skanskaområdet och Optimusområdet
- **Ljust, Tryggt Aktivt.** Vårda och förnya våra befintliga bostadsområden för att stödja social och ekologisk hållbarhet.

5. VI TAR HAND OM VARANDRA

Alla människor behöver under olika skeden i livet omsorg från andra. Vi är beroende av nära anhöriga, sociala nätverk och den offentliga omsorgen. Att vi organiserar detta på ett humant och rättvist sätt är ett viktigt kännetecken på ett anständigt samhälle. Kvalitén på den omsorg en får ska inte vara beroende av hur tjock plånbok en har. Den absoluta merparten av omsorgsarbetet utförs av kvinnor – i hemmen eller i omsorgsyrken. Det är helt avgörande för jämställdheten att den offentliga omsorgen är väl utbyggd och av god kvalitet. Det behövs också stora insatser för att få män att välja omsorgsyrken.

OMSORG ATT LITA PÅ

VÅRA MÅL

Varje brukare inom den offentligt finansierade omsorgen ska mötas med värdighet och ses som individer med olika behov. Tid ska finnas för mänskliga möten som är det viktigaste inom omsorgsarbetet. Omsorg av barn, gamla, sjuka och personer med funktionsvariation ska vara en gemensam angelägenhet både för män och kvinnor. Merparten av omsorgsarbetet utförs av kvinnor – i hemmet eller i omsorgsyrken. Mycket av omsorgsarbetet utförs fortfarande i hemmet, företrädesvis av mödrar, döttrar och makor som en tung arbetsbörda. Kvinnors arbetstid är generellt längre än mäns om man slår ihop den betalda lönearbetstiden med den obetalda omsorgsarbetstiden i hemmet. Det är helt avgörande för jämställdheten att den offentliga omsorgen är väl utbyggd och av god kvalitet. Det behövs också stora insatser för att få män att välja omsorgsyrken.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

- **Värna en hög personaltäthet.** Ge omsorgspersonal tillräckligt med tid för att hinna med de mänskliga möten som är det viktigaste i omsorgsarbetet.
- **Öka brukarnas möjlighet att påverka** omsorgens inriktning. Varje brukare är unika individer som ska mötas med respekt och värdighet. I hemtjänsten ska brukarna kunna disponera tiden enligt modeller med ramtid som inte detaljstyr. Hemtjänst för personer äldre än 80 år får rätt till en schablontid utan biståndsbedömning.
- **Återskapa hemtjänst i kommunal regi.** Detta valalternativ saknas idag. Tillför nödvändig resursförstärkning till hemtjänsten när allt fler blir allt äldre. Utred hemtjänstens uppdrag och avgränsningar gentemot vård och annat boende. Det är inte rimligt att vårdkrävande brukare hamnar i hemtjänstens ansvar.
- **Stöd till anhöriga.** Vård och tyngre omsorgsarbete i hemmet ska utföras av professionell personal. Anhöriga är ofta ett viktigt komplement, men får alltför ofta bära en tung börda. Kommunens anhörigkonsulenter är en viktig resurs för att ge stöd och uppmuntran, liksom möjlighet med avlastande korttidsboenden. Stödet ska bibehållas och förstärkas.

- **Modersmål i omsorgen.** Tillgodose äldre invandrades behov av omsorgspersonal som behärskar modersmålet. Vid demenssjukdomar är det ofta andraspråket som försvinner först.
- **Lika villkor.** Verka för att ge Väsby Stöd och omsorg lika konkurrensvillkor som privata utförare av tjänster. Exempelvis ska omställningskostnader som uppstår när kommunen tar helhetsansvar inte drabba den kommunala utföraren. Utforma tydligare kvalitetsnormer som ska gälla för alla utförare.
- **Stärk rättssäkerheten.** Medborgarnas rättigheter enligt Socialtjänstlagen, LSS, LVU med flera lagar som reglerar omsorgen ska garanteras.
- **Flexibla boendeformer.** Möt den demografiska utmaningen, med allt fler äldre, genom att utveckla mer flexibla former av boenden, boendestöd och samverkan med civilsamhälle. Med stöd, förebyggande insatser och folkhälsoinsatser kan det tyngsta omsorgsbehovet minimeras.
- **Teknik, IT och robotar i omsorgen.** Teknik i omsorgen kan användas för att avlasta tungt arbete från personal, frigöra personalens utrymme till personliga möten och öka trygghet och personlig integritet för brukarna. Det är ett viktigt utvecklingsområde för omsorgen.

PRIORITERADE INSATSER FÖR EN OMSORG ATT LITA PÅ

- **Omsorgslyft.** Arbeta långsiktigt och systematiskt för att höja omsorgsyrkenas status. Löner, arbetsvillkor, utbildningsmöjligheter och möjlighet till inflytande över sitt arbete behöver förbättras. Heltid ska vara norm – deltid en möjlighet. Insatser för att få fler män att arbeta med omsorgsyrken behövs.
- **Tillför mer resurser.** För att genomföra omsorgslyft och höja kvalitén i omsorgen behövs mer ekonomiska resurser.
- **Kommunal hemtjänst.** Återskapa en kommunal hemtjänst. Hämta inspiration från hemtjänster som är "bäst i klassen" i Sverige för att skapa kvalitet genom personalinflytande och goda arbetsvillkor.
- **Personlig assistans.** Tillgången till personlig assistans är helt avgörande för många med funktionsvariation. Det är en rättighet enligt LSS som tyvärr urholkas av direktiv till försäkringskassan om snävare tillämpning av regelverk. Därmed övervältras kostnader på kommunen. Kommunen ska ta sitt ansvar och verka för att staten tar sitt

FUNKTIONSRÄTT

VÅRA MÅL

Många av oss har funktionsvariation - medfött, till följd av sjukdom och olyckor eller som ett led i åldrandet. (Exempelvis; nedsatt syn, hörsel och rörelseförmåga, Aspberger, ADHD, intellektuell förmåga, Dyslexi, Astma- och allergi, osv). Funktionsvariation blir ett funktionshinder när samhällets norm för en hur en människa fungerar blir snäv och nödvändiga anpassningar inte genomförs. Vårt mål är att undanröja funktionshinder i samhället så att människor – oavsett funktionsvariation – ska kunna leva ett aktivt och rikt liv. Arbetet för funktionsrätt ska vägledas av FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, den svenska diskrimineringslagstiftningen och kommunens handikappolitiska plan. Kommunens alla verksamheter ska systematiskt genomlysas så att hinder för tillgänglighet undanröjs och att diskriminering inte förekommer.

NULÄGET OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

En framgångsrik strategi för funktionsrätt behöver inbegripa följande nivåer.

Undanröja hinder, exempelvis fysisk utformning av byggnader och miljöer, attityder och bemötande, allergianpassning.

Kompensatoriskt, exempelvis medvetande i undervisning om olika inlärningsmetoder och hjälpmedel, anpassning av studieplaner, anpassning av arbetsplatser och arbetsuppgifter.

Individuellt stöd, exempelvis personlig assistans, färdtjänst, tillgång till hjälpmedel.

Omsorg och vård, exempelvis LSS-boende och daglig verksamhet.

Kommunens insatser ska formas i nära samarbete med föreningar för funktionsrätt. Kommunala funktionsrättsrådet har en viktig funktion för att driva på och följa upp arbetet.

- **Fokusera på rättigheter.** Se och stärk funktionsnedsattas möjligheter – inte det som hindrar. De funktionsnedsatta som behöver mycket stöd och omsorg ska garanteras sina rättigheter enligt LSS.
- **Stärk elevhälsan** för att garantera att barn med särskilda behov får det stöd de ska ha.
- **Fysisk tillgänglighet.** Tillför mer resurser och arbeta systematiskt för att öka tillgängligheten i offentliga miljöer och kommunens lokaler.
- **Turbundna resor i kommunal regi.** Det resestöd som funktionsnedsatta och andra behöver för att kunna genomföra sin skolgång och andra aktiviteter är mycket viktigt. De få dominerande privata aktörerna i Stockholms län levererar dåligt och dyrt. Starta ett kommunägt bolag i samarbete med andra kommuner i länet för att bättra och billigare tillgodose behovet av turbundna resor.
- **Rätt till kontaktperson inom LSS.** Det är viktigt för det sociala livet för boende inom LSS att ha en kontaktperson. Kontaktpersonen ska inte vara en av de anställda på boendet utan vara som en "kompis" och länk för vidgade sociala kontakter.
- **Höj personalens utbildningsnivå inom LSS- bonden och personlig assistans.** Dessa yrkesgrupper är avgörande för kvalitén i verksamheterna. Kommunen ska erbjuda vidareutbildning med förmånliga villkor för att motverka tendensen att de blir "genomgångsyркиn".

6. KOMMUNEN –GEMENSKAP FÖRE MARKNAD

Gemensamma lösningar för att ge alla rätt till utbildning, vård, omsorg, bostad och kultur ger de bästa förutsättningarna för var och ens fria utveckling. Kommunen är demokratisk styrd av medborgarna i syfte att tillsammans ta hand om några av de mest grundläggande funktionerna i ett samhälle – utbildning, äldreomsorg, vägar vatten etc. Vi påstår inte att det kommunala styret är perfekt ur demokratiskt synpunkt, men det är en förutsättning för att kunna fördjupa demokratin. Vi är djupt kritiska till marknadsexperiment som privatiserar det gemensamma och försvårar demokratisk styrning. Vänsterpartiet verkar för medborgarnas ökade delaktighet i de gemensamma besluten. Vi vill pröva nya former för kommuninvånarna att påverka. Det räcker inte med att rösta vart fjärde år. Vi vill utveckla de kommunala verksamheterna så att de anställda får ökad delaktighet och arbetsglädje. Vi vill ge brukarna större inflytande. Vi vill att din röst blir hörd och att du har inflytande över det som rör ditt liv. Det ska föras en aktiv politik mot diskriminering. Klass, kön etniskt tillhörighet, sexuell läggning, funktionshinder eller ålder tillåts inte försämra dina livsmöjligheter.

VÄNSTERNES VALFRIHET

VÅRA MÅL

Privatiseringar av omsorg, förskolor, skolor och kommunalt ägda bostäder innebär att det blir mindre att besluta om gemensamt. Det demokratiska styret försvagas. Det är en utveckling som vi motsätter oss. Omsorg om barn, gamla, sjuka och personer med funktionsvariation får inte bli en marknadsplats där de resursstarkaste tar för sig mest. "Kunderna" är ofta heller inte i en situation där de kan vara aktiva konsumenter som väljer sin "vara". Prioriteringar av knappa resurser ska ske öppet, inte i slutna företagsrum. Människors grundläggande behov är en helt annan sak än varor och kräver därför andra - demokratiska - styrformer.

Vänsterpartiet har när vi var en del av den rödgröna majoriteten 2014-2018, påbörjat det långsiktiga arbetet med att stärka medborgarperspektiv före kundperspektiv och utveckla de demokratiska styrformerna, öka kvalitén och återta verksamheter i kommunal drift. Vi vill dock inte bara "tillbaka till det gamla". Vi vill bygga vänsterns valfrihetssystem inom ramen för det gemensamma ägandet.

NULÄGE OCH FÖRSLAG FRÅN VÄSBYVÄNSTERN

För att klara behoven inom vård och omsorg måste arbetsorganisation och ledningsstruktur förbättras. De anställda ska ges större inflytande i decentraliserade organisationer. Kooperativ och andra gemensamma organisationsformer kan uppmuntra och vara ett komplement till det som bedrivs i kommunal regi. Vi är däremot motståndare till att offentligt finansierad verksamhet drivs i bolagsform med vinstkrav från ägarna. Eventuella effektivitetsvinster inom skola, vård och omsorg ska återinvesteras i verksamheterna. Utveckla system med frivilliga insatser som komplement i de kommunala verksamheterna.

- **Medborgardialog.** Uppmuntra demokratiska arbetsformer i kommunen. Exempel på positiva projekt att bygga vidare på är medborgardialoger, medborgarbudget och medborgarförslag till fullmäktige.
- **Demokratiska arenor.** Medielandskapet har förändrats radikalt de senaste årtiondena. Sociala medier ger fantastiska möjligheter för att vitalisera det lokala upplysta samtalet där människor kommer samman för att lösa gemensamma problem och utbyta ståndpunkter. Samtidigt ser vi en utveckling till ett mer polariserat och brutalt offentligt samtal som söndrar istället för att föra samman. Vi vill att kommunen i samverkan med lokala medier och organisationer undersöker möjligheten att bygga upp en lokal plattform för det demokratiska samtalet.
- **Brukarstyrelser.** För ner beslut så nära de som berörs som möjligt. Inför brukarstyrelser i skola, barnomsorg, äldreomsorg och andra kommunala verksamheter. För att undvika att dessa styrelser blir skendemokratiska projekt måste de byggas underifrån och ges verkliga beslutsbefogenheter.
- **Öka brukarinflytande i hemtjänsten.** Brukaren ska kunna styra vad som ska prioriteras vid varje tillfälle – städning, inköp, samtal etc. Förenkla handläggningen av biståndsbeslut till äldre över 80 år.
- **Boendeflytande.** Slå vakt om och fortsatt utveckla boendeflytandet inom Väsbyhem. Speciellt viktigt är det när bostadsområden står inför större renoweringar och tillbyggnader.

PRIORITERADE INSATSER FÖR DEMOKRATI OCH VALFRIHET

- **Öka andelen av verksamheter i kommunal drift.** Motverka privatisering och utförsäljning av kommunal verksamhet till företag med vinstmotiv.
- **Samverka med civilsamhället.** Civilsamhällets organisationer är ofta ett viktigt komplement till den kommunala verksamheten. Utveckla och systematisera samarbetet exempelvis med att teckna IOP-avtal (ideburet offentligt partnerskap).
- **Folkbildning.** Ge stöd till studieförbund och annan folkbildning i föreningslivet som syftar till att öka delaktighet och medborgarkunskap.
- **Social ekonomi.** Stöd och uppmuntra den tredje sektorn, det vill säga företag och verksamhet som drivs av i huvudsak ideella motiv – exempelvis kooperativ, föreningsdrift, arbetskooperativ, och arbetsintegrerade sociala företag.

KOMMUNENS EKONOMI OCH ORGANISATION

Gemensamt och under demokratisk inflytande organiserar vi några av våra viktigaste behov. Vi har stora resurser till vårt förfogande. Upplands Väsby kommun omsätter 3 miljarder kronor. Det görs mycket bra, samtidigt som det finns brister. Vi vill slå vakt om och utveckla vår gemensamma välfärd. Vi har stora utmaningar. Omsorgen om en allt äldre befolkning kräver större resurser. De lågavlönade kvinnodominerade yrkena måste ges status med högre löner och bättre arbetsförhållanden. Ett växande Väsby behöver bygga bostäder, skolor och förskolor. Vänsterpartiet sätter vår gemensamma välfärd före privat konsumtionsökning. Upplands Väsby kommun behöver mer resurser för att lösa sina uppgifter. Vänsterpartiet anser att vi inte ska höra till lågskattekommunerna i Sverige. Med en skattesats som skulle vara lika med medeltalet för Sveriges kommuner så skulle kommunens budget förstärkas med drygt 70 miljoner kronor. Självklart har inte heller vänstern obegränsade resurser. Vänsterpartiet lovar inte allt åt alla. När vi prioriterar vill vi ha en fördelning som utjämnar klassklyftor, motverkar segregation och som främjar jämställdhet.

- **Kommunen är ingen marknad.** Vi vill avlägsna oss från styrformer där kommunen försöker efterlikna en marknad. Exempelvis vad gäller lokalförsörjning och kvarvarande interna köp- och säljssystem.
- **Investeringar.** När staden växer behöver vi bygga vägar, skolor, förskolor, äldreboenden etc. Detta är kommunal kärnverksamhet och ska därför i huvudsak finansieras och ägas av kommunen.
- **Gender-budgeting.** Inför ett genusperspektiv i budgetarbetet genom att använda så kallad genderbudgeting. Det tydliggör fördelning och konsekvenser mellan könen av ekonomiska beslut.
- **Sociala investeringsfonder.** Pröva att använda sociala investeringsfonder som metod för att genomföra långsiktiga insatser för social hållbarhet.
- **Social krisberedskap.** På samma sätt som kommunen har en krisberedskap för olyckor etc ska vi ha en social krisberedskap. Det ska finnas viss kapacitet att snabbt ordna boenden och förskole- och skolplatser utöver prognostiserade behov. Exempelvis genom eget ägande av paviljonger och markreservationer.

PRIORITERADE INSATSER FÖR EN STARK KOMMUN

- **Höj kommunalskatten.** Ge den kommunalt finansierade verksamheten nödvändiga resurser genom att höja kommunalskatten. Kommunen växer och behöver göra mycket stora investeringar. Kommunen har jämfört med många andra kommuner en ung befolkning. Men andelen äldre pensionärer växer även hos oss. Det medför att mer resurser långsiktigt måste tillföras till välfärden. Vi vill att kommunalskatten höjs med upp till 60 öre under mandatperioden, det skulle tillföra drygt 70 miljoner kronor i intäkter till kommunen.
- **Styr med tillitskultur.** Styrformerna inom kommunen ska arbeta mer med att skapa en tillitskultur där vi litar på medarbetarnas profession. Minska mängden av kontroll och uppföljningar för att frigöra tid och kraft och arbetsglädje till kärnuppdraget.
- **Ordning och reda.** Den kommunala verksamheten ska vara ett föredöme och sätta normer för hur vi vill att samhället ska vara. Därför är det viktigt att vårda, reparera och sköta det vi har. Skolor ska vara fräscha och ha fungerande teknik. Gator och cykelvägar ska vara väl underhållna. Belysning ska fungera.

"FINA FÖRSLAG – MEN VI HAR INTE RÅD"

Sverige och Upplands Väsby är rikt. Vänsterpartiet vill fördela välståndet mer jämlikt. Vi vill styra mer resurser till gemensamma behov före privat konsumtion. Med en skattehöjning på 60 öre ger vi kommunen 70 miljoner i ökade intäkter. En skattehöjning med 60 öre innebär att den som har 30 000:- i månadsinkomst betalar 180:- mer i skatt per månad.

För 70 miljoner kan vi exempelvis satsa på

20 mkr	30 pedagoger, kuratorer och speciallärare anställs för att ge utökat stöd till elever med särskilda behov
20 mkr	Omsorgslyft – bättre arbetsvillkor och sex timmars arbetsdag på ett äldreboende
5 mkr	Omställning klimatnödläge. Finansierar klimatinvesteringar på 180 mkr
3 mkr	Fortbildning av pedagoger för genuspedagogik och våldsförebyggande arbete
4 mkr	En ny fritidsgård i östra stadsdelarna
3 mkr	Bort med kön till kulturskolan
12 mkr	Finansiera lån på 400 miljoner kronor för nya skolor och fritidsanläggningar
3 mkr	Bygga ut verksamheten kring Gunnes gård

JÄMFÖRT MED ANDRA?

För 2021 gäller följande. Sverige har 290 kommuner. Den genomsnittliga skattesatsen (kommun och landstingsskatt sammanräknad) var 32,27. I Upplands Väsby 31,50.

24 kommuner i landet har lägre skattesats 266 kommuner har högre skattesats. I Stockholms län har 11 kommuner högre skattesats och 14 kommuner lägre än Upplands Väsby.

Bland våra grannkommuner i Norrort och Arlandaregionen ser skattesatserna ut så här 2017.

Uppsala	32,85
Knivsta	33,22
Norrtälje	31,80
Sigtuna	32,08
Upplands Väsby	31,50
Vallentuna	31,08
Upplands Bro	31,68
Järfälla	31,23
Sollentuna	30,20